

Namn att minnas

Erik Hovhammar

Ingen kan säga att den gångna hösten varit rik på inrikespolitiska sensationer. En mera händelselös och håglös riksdagsäsosong får man väl leta efter. Gösta Bohman och hans moderater har varit oppositionens ropande röst i den politiska öknen. Från hrr Fälldin och Helén har ej hörts ett knyst — om ej därtill skall räknas att hr Fälldin vill riva alla kärnkraftverk, vilket dock mest erinrar om musen som röt.

Ett litet försök gjordes likväl i själva riksdagsstarten att skapa en politisk skandal, låt vara att det kom av sig innan det hunnit komma till sig. Upphovsmannen var, ej oväntat, den socialdemokratiske partisekreteraren Sten Andersson. I det nattliga meningsutbyte, som följde på remissdebatten blev hr Andersson hårt trängd beträffande kollektivanslutningen. Som vanligt sökte han svänga sig genom att tala om något annat. I detta syfte berättade han en hisklig historia om att han avslöjat — genom ett förtroligt PM, som uppenbarligen råkat i orätta händer, nämligen hans — en hemlig borgerlig sammansvärjning med uppgift att "krossa arbetarrörelsen".

I den publicitet som — var, om icke i Aftonbladet — följde ovanpå detta lika hemska som häpnadsväckande tillkännagivande framkom att en av de drivande krafterna bakom konspirationen i fråga var den moderate riksdagsmannen Erik Hovhammar. Ungefär samtidigt framkom att Hovhammar under en resa i Bortre Asien även besökt Taiwan i spetsen för en delegation från Svenska Företagares Riksförbund. Vem är, frågade sig Aftonbladets skräckslagna läsare, denne diaboliske man, som ej blott vill krossa den svenska arbetarrörelsen, utan också är beredd att, låt vara i affärssyfte, besöka ett så föga demokratiskt land som Taiwan? Ja, om sanningen skall fram — och det är ju Aftonbladets egen paroll — visade det sig att han inte bär syn för sägen. På denne Hovhammar går ej att uppleta någon kluven hov. Ej heller sticker han svansen mellan benen eller döljer några horn i sin lätt ostyriga kalufs. Han är en me-

delålders, undersätstig, knubbig småländsk glasbruksdisponent, en förtroendeman på orten, i bygden, i länet och i riket, familjefar med två söner och en samhällets stöttepelare över huvud taget. Som yngre var han en framstående målvakt på fotbollsplanen. Nu springer han iförd röd luva en motions slinga i skogen och badar sedan bastu.

Han är kort sagt så olik en mörksens furste som någon kan vara.

Om sanningen fortfarande skall fram visade det sig vidare att Sten Anderssons hemliga sammansvärjning är ett sedan decennier tillbaka välbekant, fullt öppet arbetande studieförbund, i vars ledning sitter ärbara representanter för samtliga borgerliga partier och vars omstörtande verksamhet inskränker sig till studiecirklar, informationsbrev och ströskrifter. Vad slutligen angår det besök i Taiwan som Hovhammar avlade på väg till Japan för att sälja glas, har, om sanningen skall fram, socialdemokratiska riksdagsmän sedan länge tillbaka besökt stater — från Östtyskland till Nordvietnam — i jämförelse med vilka Taiwan framstår som en demokratisk mönsterstat.

Men låt oss titta närmare på denne Erik Hovhammar, som tack vare Sten Anderssons och Aftonbladets förenade ansträngningar lyfts fram i massmedias rampljus och strålkastarsken. En sak är säker: han tål att synas i sömmarna.

Erik Hovhammar föddes för drygt femti år sedan som ende son till ägaren av Lindshammars lilla glasbruk — då ett av Smålands minsta — beläget ungefär på gränsen mellan Kronobergs och Jönköpings län, mitt inne i skogen mellan Vetlanda och Växjö. Han tog realen i Vetlanda och genomgick Påhlmans handelsinstitut i Stockholm varefter han fick plats på en kassaskåpsfabrik i Sundbyberg. Han hade just fått anbud om en bra befattning på en maskinfirma i Västerås, då hans gamla pappa ringde och frågade om han ville ta över glasbruket, annars skulle det avvecklas. Sonen bad om betänketid, men till slut

segrade hembygdens och traditionens röst och han återvände till Småland. Det var för ganska precis 30 år sedan och han har inte ångrat sig. Nu är han så småländsk man kan vara — när man tillbringar fyra av veckans dygn i riksdagshuset.

Glasindustrin hade det knapert på den tid det begav sig, och Hovhammars första uppgift var att genom rationalisering och modernisering sätta familjeföretaget på fötter. Då var det ett ganska fallfärdigt glasbruk med ett femtital arbetare som mest tillverkade restaurangglas. Nu är det ett av Nordens modernaste med ca 150 arbetare som tillverkar allt slags "designat" glas och har en betydande export — 52 procent av hela tillverkningen — vilken som framgått finner avsättning ända bort i Japan. Företaget, som är ortens enda industri, är enligt Hovhammar precis lagom stort för att alla fortfarande skall kunna känna varandra och han har själv lagt ned stor möda på miljön. Inte mindre än 80 procent av alla anställda har egna hem — företaget erbjuder mark, anslutning till el, avlopp etc samt om så erfordras borgen åt egnehemsägarna.

Detta är egendomsägande demokrati i praktiken, säger Hovhammar, för den ende svenske företagare som suttit ordförande i en byggnadskommitté för ett Folkets Hus. Företagsdemokrati är ett nytt ord, men ett gammalt begrepp här i glasbrukens Småland, menar Erik Hovhammar, och därmed är vi inne på hans politiska verksamhet, i vilken han speciellt vinnlägger sig om att skapa förutsättningar för att små och medelstora företag —

inte minst familjefirmor — skall kunna fortleva.

Redan som skolpojke började den tidiga högersinnade Hovhammar att — som den förste i släkten — intressera sig för samhällsfrågor. Han gick på politiska möten av olika slag och snappade upp vad han kunde komma över. Efter återkomsten till Småland kom han via sparbankerna (i första hand Norrbäckens Pastorats Sparbank!) in i de ekonomiska organisationerna och började samtidigt sin politiska karriär. Om honom kan man verkligen säga att han gått den långa vägen i politiken: från ortens högerförening till ungdomsdistrikt och ungdomsförbund, från ungdomsförbund till länsförbund och från länsförbund till partiråd och partistyrelse, där han blev ledamot 1960 resp 1962. Landstingsman blev han 1958, länsordförande 1965 och 1968 efterträdde han gamle Tumhult i riksdagen, där han nu sitter i näringsutskottet och gjorts sig känd som en stridbar representant för företagarrintresset.

Som sådan har han också — till stor hjälp för de gamla disponenter som tyckte han var en osnuten yngling när han en gång numrerade om på Lindshammar — blivit ordförande i Glasbruksföreningen och Glasexportföreningen samt i Svenska Företagares Riksförbund, som är något av hans skötebarn. Detta är en PR-organisation för de medelstora företagen, vars kanske viktigaste uppgift, tycker Hovhammar, är att lära svenska företag samhällskunskap och samhällsansvar.

Själv har han föregått med gott exempel.

GU